Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2013-299 d.d. 28 oktober 2013
(mr. P.A. Offers, voorzitter, prof.mr. M.L. Hendrikse en mr. E.M. Dil-Stork, leden en mr. R.A.F. Coenraad, secretaris)

Samenvatting

Verpanding levensverzekering. Consument stelt dat Aangeslotene niet bevrijdend aan de bank heeft kunnen betalen nu de pandakte uit januari 2003 niet rechtsgeldig tot stand is gekomen. Consument is van mening dat hij toentertijd niet beschikkingsbevoegd was omdat in het kader van echtscheiding de verzekering op naam van zijn ex-echtgenote zou staan. De Commissie wijst vordering van Consument af omdat de polis ten tijde van het opmaken van de akte op grond van een gerechtelijke uitspraak weer aan hem was toebedeeld. Voorts heeft Consument niet tijdig gereageerd op een brief van Aangeslotene uit december 2005 waarbij een premievrije polis was gevoegd waarop de verpanding was aangetekend.

Consument,

tegen

SRLEV N.V., gevestigd te Amstelveen, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brieven van Consument van 27 november 2012 en 1 januari 2013;
- het door Consument ondertekende vragenformulier van 30 november 2012;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid.
Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op maandag 16 september 2013 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

3.1 Consument heeft bij een rechtsvoorganger van Aangeslotene met ingang van 28 januari 1990 een levensverzekering gesloten onder polisnummer 0. Per 29 april 1996 is deze polis verpand aan Y Bank.

3.2 Aangeslotene is door de ex-echtgenote van Consument bij brief van 25 mei 2002 verzocht om naar aanleiding van het kort geding vonnis van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Utrecht van 11 april 2002 haar als verzekeringnemer op deze polis aan te merken. Aangeslotene heeft daarop laten weten dat deze wijziging alleen met toestemming van de pandhouder kan worden doorgevoerd. Een reactie van Y Bank is uitgebleven.

3.3 Het Gerechtshof Amsterdam heeft op 15 augustus 2002 beslist dat een wijziging van de tenaamstelling van een aflossingsverzekering in het algemeen geen spoed vereist en dat het kort geding vonnis in zoverre zal worden vernietigd. De ex-echtgenote van Consument is in haar daartoe strekkende vordering niet-ontvankelijk verklaard.

3.4 Op 22 januari 2003 ontvangt Aangeslotene een afschrift van een pandakte, gedateerd 17 januari 2003, met het verzoek om een aantekening te maken van de verpanding van de polis aan X bank. Bij brief van 11 maart 2003 laat Aangeslotene Consument weten dat dit verzoek niet kan worden gehonoreerd gezien de al eerdere verpanding van de verzekering aan Y Bank.

3.5 Bij brief van 17 maart 2003 deelt Y Bank mede dat de verpanding aan haar is komen te vervallen, waarna Aangeslotene de verzekering op naam van de ex-echtgenote van Consument zet.

3.6 Consument laat weten het hier niet mee eens te zijn. De afwikkeling van de boedelverdeling was immers nog niet afgerond. Aangeslotene maakt de wijziging van de verzekeringnemer ongedaan en geeft op 26 mei 2003 een nieuw polisblad af met daarop ook de aantekening van de verpanding van de verzekering aan X bank.

3.7 Tijdens een comparitie van partijen voor de Rechtbank Utrecht op 16 december 2003 zijn Consument en zijn ex-echtgenote overeengekomen dat de verzekering blijft toebedeeld aan Consument. Aangeslotene laat X bank op 13 juli 2004 weten dat de voorwaarden waaronder de verpanding in mei 2003 was aangetekend zijn komen te vervallen, hetgeen wordt vastgelegd in een gewijzigd polisblad.

3.8 Bij brief van 13 december 2005 is door Aangeslotene aan Consument bevestigd dat de verzekering per 28 augustus 2003 premievrij wordt gemaakt.
De premievrije voortzetting is geadministreerd onder polisnummer 00:
"U treft bij deze brief de verzekering met polisnummer 00 aan. Deze polis is een premievrije voortzetting van de verzekering met polisnummer 0."
Bij deze brief is een polisblad gevoegd met daarop (wederom) de aantekening dat betrokkene aan de X bank het pandrecht heeft verleend op alle rechten en vorderingen voortvloeiende uit deze verzekering:
"Blijkens akte van verpanding heeft verzekeringnemer, onder de bepalingen van de akte, pandrecht verleend op alle rechten en vorderingen voortvloeiende uit deze polis aan Z bank, gevestigd te B, die zichzelf als eerste begunstigde voor de verzekerde uitkeringen(en) heeft aangewezen."

3.9 Op 28 januari 2010 is de verzekering geëxpireerd. Zowel Consument als de X bank zijn hiervan door Aangeslotene op 8 november 2010 in kennis gesteld, hetgeen aanleiding gaf tot een e-mailwisseling tussen beide partijen met betrekking tot de rechtsgeldigheid van de verpanding. De bank heeft op 26 november 2010 aan Consument kenbaar gemaakt dat zij zich, op basis van de pandakte van 17 januari 2003 en de successievelijk door Aangeslotene afgegeven polisbladen, op het standpunt stelt dat het expiratiekapitaal aan haar dient te worden uitbetaald en in mindering zal worden gebracht op de hoofdsom van de uitstaande lening.

3.10 Op 7 januari 2011 heeft Aangeslotene de expiratiewaarde ter grootte van € 41.055, vermeerderd met de wettelijke rente ad € 1.052,51, aan de X bank betaald.

4. De vordering en grondslagen

4.1 Consument vordert dat Aangeslotene gehouden wordt om het expiratiekapitaal, vermeerderd met rente en kosten, alsnog aan hem uit te betalen.

4.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen: Consument was ten tijde van het opmaken van de akte op 17 januari 2003 geen verzekeringnemer en derhalve niet beschikkingsbevoegd. Het pandrecht is nooit rechtsgeldig tot stand gekomen. Aangeslotene is tekort is geschoten in de nakoming van de overeenkomst door het expiratiekapitaal aan de bank uit te keren.

4.3 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, als verweer aangevoerd dat zij bevrijdend aan de X bank heeft betaald. In dat verband heeft zij het volgende aangevoerd:

1) De eigendom van de verzekering is nooit overgedragen, niet is voldaan aan de vereisten van artikel 3:84 BW. Consument heeft, zoals blijkt uit zijn verklaringen aan de rechtbank, ook nooit zijn medewerking willen verlenen aan de overschrijving van de tenaamstelling. Voorts is met het vonnis van de Rechtbank Utrecht van 16 december 2003 onomstotelijk vast komen te staan dat de verzekering bleef toebedeeld aan Consument.
2) Aangeslotene heeft gerechtvaardigd mogen vertrouwen op de juistheid van de pandakte van 17 januari 2003. Door Consument is namelijk niet aangetoond dat de X bank op enig moment heeft afgezien van het pandrecht. Deze verpanding is bovendien, zonder dat Consument hier tijdig bezwaar tegen heeft gemaakt, meerdere malen op de achtereenvolgende polisbladen aangetekend, welke ook aan Consument zijn toegezonden, voor het laatst op 13 december 2005.
3) Aangeslotene betwist het bestaan van schade. De schuld van Consument aan de bank is afgenomen met het uitgekeerde expiratiekapitaal zodat de vermogenspositie van Consument niet is aangetast. Consument heeft verzuimd om de vermeende schade nader te specificeren.

5. Beoordeling

5.1 De Commissie staat voor de vraag of Aangeslotene op grond van artikel 6:34 BW bevrijdend aan X bank heeft betaald.

5.2 De Commissie merkt allereerst op dat de Rechtbank Utrecht weliswaar op 11 april 2002 in kort geding heeft beslist dat Consument zijn medewerking diende te verlenen aan de wijziging van de tenaamstelling van de verzekering onder nummer 0, maar dat deze uitspraak door het Gerechtshof Amsterdam op 15 augustus 2002 is vernietigd. Consument had derhalve op 17 januari 2003 de bevoegdheid om over de verzekering te beschikken, waardoor de rechtsgeldigheid van de pandakte niet in het geding is. De Commissie tekent hierbij voorts aan dat uit geen enkel stuk is gebleken dat Consument aan het vonnis van de Rechtbank gevolg heeft gegeven.

5.3 Tijdens de zitting heeft Consument benadrukt dat hij de brief van Aangeslotene van 13 december 2005 weliswaar heeft ontvangen, maar dat bij dit schrijven geen polis was gevoegd. Mocht dit daadwerkelijk zo zijn geweest, dan had dit naar de opvatting van de Commissie voor Consument voldoende reden moeten zijn om zich tot Aangeslotene te wenden, aangezien in dit schrijven een expliciete verwijzing naar de (premievrije) verzekering is opgenomen.
Consument had, te meer omdat hij indertijd het beroep van assurantieadviseur uitoefende, behoren te onderkennen dat van een polishouder in redelijkheid verwacht mag worden dat hij kennis neemt van de inhoud van een brief en op hoofdlijnen controleert of een polis op juiste wijze is geredigeerd. Als hieraan door Consument gevolg was gegeven, had hij in december 2005 op de hoogte geweest kunnen zijn van het op de polis aangetekende pandrecht en op dat moment desgewenst van de gelegenheid gebruik kunnen maken om daar bezwaar tegen te maken. Consument heeft dit alles achterwege gelaten. Aangeslotene behoefde dan ook niet te twijfelen aan de rechtmatigheid van het verzoek van X bank om het expiratiekapitaal aan haar uit te betalen.

5.4 Het voorgaande leidt de Commissie tot het oordeel dat de vordering van Consument wordt afgewezen. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie wijst bij wege van bindend advies de vordering van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.